

Vänsterpress om valet i Bolivia

oktober 2020

Den 19 oktober meddelade *Dagens Nyheter*: ”Valskräll i Bolivia – Morales socialister vann”. För den som följt med utvecklingen så var inte segern för vänsterpartiet Mas’ presidentkandidat Luis Arce någon sensation, även om det faktum att han fick absolut majoritet redan i första valomgången är överraskande, eftersom opinionsundersökningarna hade pekat på att han skulle få flest röster, men inte över 50%, vilket skulle ha krävt en andra valomgång.

Valresultatet innebär en kraftig folklig örfil som träffar alla reaktionärer och deras påhejare, inklusive representanter för den svenska regeringen, som stödde förra årets statskupp, efter att kuppmaakarna, påhejade av Trump, Bolsonaro m fl, lögnaktigt anklagat dåvarande förre presidenten Evo Morales för valfusk, sedan också han klart hade vunnit.

Se även:

[Vänsterpress om statskuppen i Bolivia – november 2019](#) och [Vänsterpress om statskuppen i Bolivia – slutet av november 2019](#)

MF 23/12 2019

Innehåll

Flamman	1
<i>Vägen tillbaka för Bolivias socialistparti.....</i>	<i>1</i>
<i>Historisk comeback i Bolivia.....</i>	<i>4</i>
Internationalen.....	4
<i>Bolivia: MAS åter vid rodret – men de saknar styrfart.....</i>	<i>4</i>
Offensiv.....	6
<i>Bolivia: Massornas kamp gav storseger i valet.....</i>	<i>6</i>
Proletären	9
<i>Stor valseger för socialistiska Mas i Bolivia.....</i>	<i>9</i>
<i>Valet i Bolivia: Fascister i Santa Cruz vägrar erkänna Mas seger</i>	<i>11</i>

Flamman

Vägen tillbaka för Bolivias socialistparti

Jon Weman

Flamman 18/10 2020 [OBS: Denna artikel skriven *innan* valet]

Socialistpartiet MAS var en gång nästan synonymt med regeringsmakten i Bolivia. Efter ett år där presidenten Evo Morales gått i landsflykt och partiet stått under attack från militär, rättsväsende och hela den politiska oppositionen har partiet ändå inte fallit samman. I valet på söndag står återkomsten på spel.

I oktober ägde en historisk händelse rum i boliviansk politik: den första tv-sända valdebatten där alla presidentkandidater deltog.

Som i många latinamerikanska länder tenderar politiker att hellre elda upp redan trogna anhängare med känsloladdade tal på massmöten eller att skaka händer på ändlösa turnéer genom byar och bostadsområden, än att utsätta sig för kritiska utfrågningar eller stå öga mot öga med motståndare. Men inför valet på söndag har alla uppenbarligen bedömt att de inte har råd att avböja.

Tv-debatten håller sig betydligt mer civiliserad än motsvarigheten i USA, men det märks att många av deltagarna är en smula ovana vid situationen. Feliciano Mamani, från lilla nationalistpartiet PAN-BOL, klädd i gruvarbetarhjälm och arbetskjorta, verkar läsa innantill. Den frikyrkliga pastorn Chi Hyun Chung, som kom trea i det ogiltigförklarade valet förra året, tenderar oavsett ämne att glida in på hotet från världskommunismen. Fernando Camacho, den radikala protestledaren från förra årets demonstrationer, har framställt sig som icke-politiker eller antipolitiker, och många anhängare blev besvikna när han valde att kandidera. Han försöker nu odla en självsäker, professionell företagarestil.

– På grund av ideologiska strider har vi förlorat miljonindustrier. Det handlar inte om höger eller vänster, utan om bolivianska jobb, säger han – för att sedan presentera ett förslag om avskaffade kollektivavtal.

De två favoriterna, Carlos Mesa från centerkoalitionen Medborgarsamlingen och Luis Arce Catacora, tidigare finansminister för gamla regeringspartiet MAS, låter båda lite som om de föreläser. Båda har akademisk bakgrund. Och båda talar en hel del om det förflutna, men målar upp fullständigt olika bilder.

Mesa beskriver de föregående 14 åren med MAS som urspårad populism, dominerade av grundlagsbrott, godtycklighet och korruption. Arce talar i stället om ”ekonomisk stabilitet” (ett av nyckelslagorden i partiets kampanj) under en för Bolivia unikt lång epok, inklusive genom den globala finanskrisen, som tagit miljoner människor ur fattigdom.

– När vi tillträdde fanns det 4 miljarder dollar på bankkonton, idag finns det 22 miljarder. Det är inte statens pengar, det är pengar som ni, det bolivianska folket, har kunnat spara, säger han.

Mellan de två versionerna av de gångna årtiondena står kanske den avgörande striden inför valet, men kandidaterna går aldrig in i någon riktig dialog med motståndarens bild. De företrar att tala så mycket som möjligt om sin egen.

Den aningen udda och trevande debatten speglar den djupa osäkerhet landet befinner sig i efter att MAS-regeringen föll förra året. För MAS-anhängare har det varit en chock att efter nära ett och halvt årtionde inte längre befinna sig vid makten – i diskussioner online kan man se en del partiföreträdare som fortfarande kallar sina motståndare ”oppositionen”. För många

av MAS motståndare har det samtidigt varit en besvikelse att se ”övergångsregeringen” (som nu har suttit runt ett år) hänge sig åt samma korruption som de alltid anklagat MAS för – mest dramatiskt när hälsoministern sparkades och häktades för köp av respiratorer till överpris.

Många bolivianer är fortfarande osäkra på vad som egentligen hände förra oktober. Var det en statskupp? Ett folkuppror? Var det valfusk? Inledningsvis blev det senare den vedertagna bilden, och opinionsundersökningar visar att en knapp majoritet fortfarande tror så. Men ett år efter maktskiftet har fortfarande inga konkreta bevis dykt upp, och samtidigt har internationella studier, bland annat av två forskare vid MIT-universitetet i Massachusetts, underkänt de statistiska belägg som amerikanska staternas samarbetsorganisation, OAS, förlitade sig på för att förkasta valresultatet.

Efter andra våldsamma maktövertaganden i Syd- och Latinamerika, exempelvis 2009 i Honduras, har den förlorande sidan oftast utplånats som politisk kraft. Däråt verkade det också vara på väg i november och december, när tiotals politiker från MAS greps eller åtalades. Men så blev det inte.

– Vi har varit utsatta för hård förföljelse, attacker från beväpnade grupper som agerar med stöd från polisen och militären, åtal, försök att stoppa kandidaturer eller förbjuda hela partiet, men vi har undvikit att falla för provokationer, säger Adolfo Mendoza, sociolog och kandidat för MAS till rådet för internationella samarbeten, till Flamman.

Dåvarande presidenten Evo Morales, hans vicepresident och ett halvduzin ministrar har flytt landet. Andra har tagit sin tillflykt till mexikanska ambassaden, där de fortfarande sitter fast, och några har gripits efter protester och massakrer där militären skjutit ihjäl tiotals demonstranter och undantagstillstånd utlysts. Trots det lyckades MAS bromsa och hejda sitt fall.

Partiet föll inte sönder, de juridiska försöken att upplösa det eller stoppa dess kandidater lyckades inte, och dess representanter tog återigen plats i det parlament där de fortfarande har majoritet och kunnat utgöra en viss motvikt till den på tveksamma grunder utnämnda övergångspresidenten Jeanine Añez.

Statsvetaren Fernando Molina har pekat på att det bolivianska folket, oavsett vilket parti de stödjer, inte vill förlora sin demokrati som sådan. Samma instinkt som fick majoriteten att rösta emot obegränsat omval för Evo Morales, och ännu mer att reagera mot att han inte respekterade omröstningsresultatet, fick den att slå bakut mot försöken att utplåna MAS som politisk kraft. Folk inser att bara om det finns verkliga alternativ att välja mellan, kan de ställa krav på politikerna och begära något i utbyte mot sitt stöd, menar han.

Inte bara lyckades partiet överleva, utan också vända opinionssvackan från runt 30 procent – som betraktas som partiets ”hårda kärna”, till stor del organiserad i sociala rörelser – till enligt en del opinionsundersökningar över 45 procent, andra lite under 40. Den avgörande gränsen är över 40 procent med en marginal på 10 till nästföljande kandidat, vilket nästan säkert är Carlos Mesa, som pendlat just däromkring. Då skulle Arce vinna i första omgången. I en utslagsomgång anses risken vara stor att hela motståndarspektret enar sig mot honom.

Däremot finns det ännu inga tecken på att endera av de tunga mottävlarna, Mesa eller Camacho, skulle lägga sig för den första omgången. Det är betydligt bättre odds än någon hade gett MAS kandidat vid årets början.

– Den nuvarande regeringen har fört landet in i en trippel kris, ekonomisk, sanitär och politisk, och vi är de enda som föreslår en lösning. Allting hänger ihop – om vi inte tar tag i ekonomin kan vi inte klara människors försörjning, och då kan vi inte heller kämpa mot pandemin, säger Adolfo Mendoza.

Bolivia har drygt 8 000 döda i covid-19, vilket placerar landet på ungefär samma nivå som Brasilien i förhållande till befolkning, men det är inte säkert att siffrorna är fullständiga. Samtidigt beräknar både Världsbanken och Bolivias centralbank att BNP kommer falla runt 6 procent under året. Det skulle leda till en miljon nya fattiga av 11 miljoner invånare, enligt ekonomen Alfredo Serrano vid Centrum för latinamerikansk strategi och geopolitik i Spanien.

En mer pessimistisk uppskattning är att befolkningens inkomster – som till stor del kommer från en paralyserad informell sektor – kommer att falla med mellan 30 och 50 procent och att över 2 miljoner människor därmed kommer att sjunka ned i fattigdom. Bolivias stimulans-åtgärder för att motverka krisen motsvarande bara 1 procent av BNP och är de minst ambitiösa i hela Latinamerika, enligt Serrano. Den spridda uppfattningen att regeringen Añez varit ett misslyckande på alla fronter, som avspeglats i stadigt fallande opinionssiffror, var avgörande för att Jeanine Añez skulle dra tillbaka sin egen kandidatur.

MAS krisprogram innehåller en omförhandling av landets utlandsskuld med krav på ett tvåårigt betalningsstopp. En liknande omförhandling genomfördes nyligen av Argentina med nära femtioprocentiga avskrivningar som resultat, och även Ecuador sitter just nu i skuld-förhandlingar.

MAS vill också se en extraordinär skatt på förmögenheter – också det ett krav som rests i en rad länder i Latinamerika och världen under pandemin, men som hittills inte blivit verklighet någonstans. De extra resurserna planeras att användas till såväl stora kontantbidrag till fattiga familjer som storsatsningar på bland annat biodiesel. Det senare ska samtidigt ”trygga landets energioberoende” och dra igång ekonomin och skapa jobb.

Jämfört med sina toppresultat 2009 och 2014 förlorade MAS – också enligt de officiella röstsiffrorna – runt 15 procent av väljarkåren. Partiets förhoppning är att de hårdare tiderna, minnet av den framgångsrika ekonomiska utvecklingen under de gångna 14 åren – som Arce, finansminister under nästan hela perioden, personifierar – och besvikelsen över den nya regeringen ska locka en del av dem tillbaka.

– Vi förlorade en del av medelklassen, en medelklass som växt just tack vare de ekonomiska framstegen. Det blev en identitet och en klassmarkör att vara opposition. En del av den gruppen är tillbaka nu. De återupptäcker att de är en del av folket, att de inte heller klarar sig med sina butiker eller företag om de fattiga blir fattigare, att de också behöver en aktiv statlig ekonomisk politik. En annan del är för grundmurat fientlig, ofta med rasistisk bakgrund, för att det ska gå att nå dem, tyvärr, säger Adolfo Mendoza.

Men även om situationen för Bolivias socialistparti har förbättrats markant det senaste året återstår en viktig fråga. Om Arce och MAS faktiskt skulle vinna, kommer de tillåtas fredligt återta makten? Även de mer moderata motståndarna, som Mesa, har byggt sina kampanjer kring hotet att MAS skulle återvända och framställt det som en väg in i diktatur. Skulle de verkligen acceptera en sådan utgång?

– Vi är beredda på möjligheten att de inte gör det. Det beror också på vad USA-ambassaden säger. Det var den som pressade Añez att dra tillbaka sin kandidatur. Om de skulle göra det kommer det förmodligen att följa ett mönster där man igen anklagar oss för valfusk i MAS starkaste fästet, tillsammans med paramilitära aktioner för att destabilisera landet och sätta valets legitimitet i tvivel. Det måste vi i så fall bemöta med en stor mobilisering, utan att samtidigt låta oss provoceras till nya våldsamheter. Det bästa vore en seger med stor marginal, men ligger det precis på gränsen, är risken stor att de kommer hitta någon ursäkt att inte acceptera resultatet, säger Adolfo Mendoza.

Historisk comeback i Bolivia

Jonas Elvander

Flamman 22/10 2020

I söndags visade Bolivias folk en gång för alla vad det tycker om landets politiker. Valresultatet var en jordskredsseger för vänsterpartiet MAS och ett förnedrande nederlag för kupphögern.

Nästan ett år efter att vänsterpresidenten Evo Morales avsattes i en statskupp med militärens stöd kom hans parti Movimiento al Socialismo (MAS) tillbaka till makten i söndags under spektakulära omständigheter. Morales tidigare finansminister Luís ”Lucho” Arce, som tagit över rollen som både partiledare och presidentvalskandidat, vann direkt i första valomgången med över 52 procent av rösterna. Och då hade inte ens rösterna från höglandet vid La Paz, där MAS har sitt starkaste fäste, räknats. Det var de försenade rösterna från denna region som föranledde anklagelserna om ”valfusk” förra året, vilket i sin tur ledde till kuppen. Eftersom högerivalen Carlos Mesa bara fick strax över 31 procent av rösterna i vallokalsundersökningen i söndags, det vill säga färre än tio procentenheter än Arce, innebär det att MAS vann valet redan i första omgången. Det var viktigt.

Om valet hade gått till en andra omgång och MAS vunnit med en liten segermarginal hade högeroppositionen förmodligen återigen börjat hojta om valfusk och låtit flyga in observatörer från Organization of American States (OAS) för att hitta bevis på det. Nu var segern så stor att till och med interimspresidenten Jeanine Áñez tvingades gratulera MAS till segern på twitter redan efter att valokalsundersökningen publicerades. OAS har i sin tur inte gett ifrån sig ett pip. För dess ordförande Luís Almagro måste det vara ett personligt nederlag att han inte lyckats uppnå en permanent regimförändring i Bolivia.

För den bolivianska högern innebär resultatet ett svidande nederlag. Efter att ha kommit till makten på ickedemokratisk väg förra året – för första gången på 13 år – har folket nu en gång för alla visat att det inte finns något brett stöd för dess hatfyllda rasism. Landet kommer att vara fortsatt delat mellan den vita överklassen på låglandet runt Santa Cruz och ursprungsbe-folkningarna i La Paz och på höglandet Altiplano. Men nu råder i alla fall inga tvivel om att Bolivias vänster har ett starkt folkligt demokratiskt stöd.

Evo Morales själv fick fira segern i exil i Argentina. Det är ännu oklart hur hans framtid ser ut, med tanke på att han fortfarande är efterlyst i hemlandet för terrorism och uppvigling. Även om utredningen skulle läggas ned efter Arces tillträde är det dock svårt se att Morales skulle göra en politisk comeback. Hatet mot MAS handlar i alla fall till viss del om ett personligt hat mot Morales. Det har delvis med hans personliga ledarstil att göra, men också om hans roll som representant för den nyrika ursprungsbefolkningen. Det faktum att Arces hudfärg är något ljusare än Morales ska nog inte underskattas som delförklaring till högerens snabba acceptans av valresultatet. MAS har nu dessutom visat att partiet kan vinna val utan Morales. Kanske får Morales nöja sig med en tillbakadragen roll som ideologisk gudfader framöver.

Internationalen

Bolivia: MAS åter vid rodret – men de saknar styrfart

Peter Widén

Internationalen 20/10 2020

I valet den 18 oktober vann MAS en förkrossande seger med Luis Arce som presidentkandidat. MAS uttalade ambition är att bilda en regering inriktad på nationell enighet

och försoning. Vi får verkligen hoppas att "en bred regering" kommer att betyda att samla folkliga rörelser för en eko-socialistisk politik, snarare än att samla delar av borgarklassen runt en politik som är exportinriktad och förödande för naturen.

För ett år sedan tvingade den bolivianska högern, med militärens och polisens hjälp, president Evo Morales att avgå. Morales och hans parti MAS hade vunnit valet, men genom påståenden om valfusk tog högern istället över. Anklagelserna om valfusk fick stöd av den USA-kontrollerade organisationen för amerikanskt samarbete, OAS, och av borgerliga högerregeringar i hela världen. Även Sveriges utrikesminister Ann Linde fann kuppen helt rimlig.

Däremot fördömdes kuppen av demokraterna Bernie Sanders och Alexandria Ocasio-Cortez i USA och av den brittiske labourledaren Jeremy Corbyn. Oberoende bedömare har efteråt slagit fast att inget valfusk förekom att Morales var den legitime segraren.

I årets val den 18 oktober vann MAS en förkrossande seger med Luis Arce som presidentkandidat, och partiet verkar få majoritet i parlamentets båda kamrar. Arce fick i första omgången 52,4 procent av rösterna enligt vallokalsundersökningar. Center-högerkandidaten Carlos Mesa fick 31,5 procent och extremhögerens Fernando Camacho fick 14,1 procent. Fernando Camacho leder en högerkristen och våldsinriktad rörelse med jordägarna på låglandet som bas. Den är extremt fientlig mot ursprungsbefolkningen.

Både Arce och Morales (som är i landsflykt) har gjort uttalanden om den inriktning de nu vill se. De menar att man bör sträva efter en regering inriktad på nationell enighet och försoning. Dessa uttalanden kan tolkas på olika sätt. Att poängtera att hatet måste bort efter en period där högern på ett just hatiskt sätt agerat mot folkrörelserna och vänstern är en bra markering.

Med nationell enighet kan man dock mena väldigt olika saker. Att söka dialog med de delar av städernas medelklass, som egentligen inte tjänar på en högerpolitik men som högern lyckats vända mot MAS, är säkert rätt. Högern spelade på att många tjänstemannajobb gått till tidigare diskriminerade från ursprungsfolken och en stor dos av rasism kom till användning i propagandan. Men högern kunde också peka på verkliga problem som korruption och mygel. Om man med nationell enighet menar politiskt samarbete så blir frågan: Med vem? Fernando Camachos parti Creemos (Vi Tror) kan ju inte komma på tal. Carlos Mesas Comunidad Ciudadana är en borgerlig samling. Kan delar av den vinnas över till den politik som MAS borde slå in på nu? Det är mycket svårt att se. Däremot bör ett samarbete utvecklas med folkrörelser av alla slag. Och då kommer vi in på de fel och misstag som Arce talar om.

När MAS vann valet 2005 såg man sig själva som ett politiskt instrument för folkrörelserna och som skulle skapa en ekonomi i samklang med Pacha Mama (Moder Jord). En ekologisk socialism med andra ord. Men redan i den andra perioden, efter valet 2009, när MAS hade en stabil majoritet började man glida bort från denna linje. Under första mandatperioden bedrev högern en vulgär, brutal och rasistisk propaganda mot regeringen och Evo Morales. Under den andra avtog detta och MAS och högern röstade samstämmigt igenom en agro-politik som helt gick i linje med storjordbrukarnas krav på röjning av skog och satsning på export. Borgarklassen såg hela tiden Morales som en främmande fågel som man på sikt ville bli av med – men för tillfället flöt samarbetet. Men när möjligheten dök upp 2019 så kastade man in sina resurser bakom de krafter som med alla medel ville störta Morales och MAS.

Militären hade under lång tid accepterat Morales men 2019 blev den avgörande i störtandet av honom. Bolivias militärapparat har nog världsrekord i kupper och Morales taktik hade varit att hålla dem på gott humör. De fick all materiel de önskade, bra löner och exceptionella pensionsvillkor. Ändå visade de 2019 sin grundläggande förankring i den borgarklass som officerarna rekryteras ur och till vilken de är bundna med tusen band.

De folkrörelser som varit avgörande i Vattenkriget 1999, mot privatiseringen av vattendistributionen och i Gaskriget, kampen för nationalisering av naturresurserna, klarade nu inte att göra motstånd mot de ofta spontana mobiliseringarna av städernas medelklass.

Bedömare inom den bolivianska vänstern menar att en avgörande faktor var att man övergav synen på MAS som det politiska instrumentet för de sociala rörelserna. Utvecklingen gick i stället i motsatt riktning. Många viktiga krafter inom rörelserna rekryterades till parti- och statsapparaten. Rörelserna förtvinade allt mer och 2019 hade de, enligt dessa vänsterkritiker, blivit en skugga av vad de var innan 2005.

En partikultur där det primära var lojalitet mot partiledningen utvecklades. I stället för en hälsosam och fri debatt kunde vi se klara element av personkult kring Evo Morales. I strid med grundlagen lyckades man med en politisk manöver få Morales som presidentkandidat en fjärde gång 2019. Om det är detta som Arce nu vill ställa under debatt när han säger att han vill "se över våra misstag" så är det välkommet.

När det gäller nationell samling så kan man säkert en gång till nå enighet med stora delar av borgarklassen runt en politik som är exportinriktad och förödande för naturen. När regeringen efter 2011 slog in på en sådan politik kom man i konflikt med flera urfolksgrupper om vägbyggen med mera. Stödet för MAS vittrade sönder, valsiffrorna sjönk och det möjliggjorde högerkuppen 2019. Vi får verkligen hoppas att "en bred regering" betyder att man nu lagar dessa revor och samlar alla som kan vinnas i en kamp för eko-socialistisk politik – så som målsättningen var 2005.

En sista viktig fråga: Militären. Efter revolutionen 1952 reducerades armén till arbetsbrigader som byggde vägar etc. Tragiskt nog fick den med tiden tillbaka sin militära kapacitet. Militärapparaterna i Latinamerika har alltid haft en enda motståndare, de egna folken. Nu måste MAS ta sig en ordentlig funderare på hur ett folkligt hemvärn kan formeras och hur den i borgarklassen förankrade officerskåren ska kunna neutraliseras och på sikt avskaffas. Den oändliga raden av kupper och våld måste få ett slut.

Offensiv

Bolivia: Massornas kamp gav storseger i valet

Johannes Lundberg & Christer Bergström

Offensiv 19/10 2020

Det preliminära resultatet av presidentvalet i Bolivia är en storseger för Luis Arce, från MAS, med 53 procent av rösterna. Extremhögerens kandidat Luis Fernando Camacho fick bara 14,1 procent medan den andre högerkandidaten Carlos Mesa, som kom tvåa i valet, fick 30,8 procent.

Det betyder att högern och militären besegrats i valet, efter att ha styrt sedan kuppen mot MAS-presidenten Evo Morales ifjol och efter att ständigt ha skjutit upp valet för att försöka säkra en valseger. Enligt alla regler betyder valresultatet att Arce blir president utan att det behövs en andra valomgång, då han har fått över 50 procent. MAS har också vunnit två tredjedelar i parlamentet, vilket förhindrar högeroppositionen från att blockera beslut.

Formellt har nu även den så kallade "presidenten" sedan kuppen, Jeanine Añez, gratulerat Arce till segern. Högern och kuppmaakarna visade med kuppen för ett år sedan vad de är beredda göra, och nu är högern "djupt splittrad och demoraliserad", säger kommentatorer i Bolivias tv på måndagen. Det kommer också att få effekter i resten av Latinamerika och stärka kampen underifrån.

Massprotester ifjol mot högerens kupp. Nu har MAS preliminärt vunnit egen majoritet i valet, ett hårt slag mot högern (foto: Public Domain).

Movimiento al Socialismo, MAS (Rörelsen för socialism) är ett bolivianskt politiskt parti som leds av Evo Morales. Partiet grundades 1997 och innehade regeringsmakten mellan 2006 och kuppen 2019. Partiet verkar bland annat för antiimperialism och den bolivianska ursprungsbefolkningens rättigheter.

Militärkuppen mot president Evo Morales i november 2019 har redan kallats Bolivias mest misslyckade kupp i historien – och det i ett land som kallas ”kuppernas land”. I valet 2019, som högern påstod var resultatet av valfusk, fick Evo Morales från MAS 47 procent av rösterna, och MAS förlorade sin två tredjedels-majoritet i senaten, medan högerens Carlos Mesa gick fram till 36,5 procent.

I valet i söndags har MAS ökat till 53 procent och återvunnit två tredjedelars majoritet i senaten. Detta visar inte bara hur masskampen har fått högerens kupp att bli totalt misslyckad, utan bekräftar även det som oberoende utredningar efteråt visade – att det inte var något valfusk 2019.

Den svenska regeringen borde ha en del att förklara, då den socialdemokratiska utrikesministern Ann Linde gick ut och i princip försvarade kuppen 2019 genom att hävda att ”det är bra att någon agerar när det finns uppgifter om valfusk”. Men vi kan knappast förvänta oss en ursäkt från den svenska regeringen till Bolivias folk.

Valresultatet är en seger för masskampen i Bolivia – de sociala rörelserna, fackföreningarna, ursprungsbefolkningen och vänstern. De kommer nu att agera för att försvara valsegern. De ansvariga för kuppen måste ställas till svars. Det sätter också press på Arce om vilken politik som behövs efter valet.

Det sedan tidigare vid flertalet tillfällen framflyttade valet blev till slut av i Bolivia. Detta efter påtryckningar, massiva protester, strejker och blockader utav landets fackföreningar, sociala rörelser och ursprungsfolk.

Denna massiva mobilisering har fått marken att skaka under fötterna på kuppregeringen under ledning av Jeanine Añez som till slut tvingades utlysa ett val. Mobiliseringarna har fortsatt trots pandemin (fler än 140 000 registrerade fall av smitta och fler än 8 400 personer har dött av viruset), och trots statlig repression och attacker från de rasistiska gatustyrkorna.

Añez och högern har pressats så hårt att hon bara en månad innan valet drog tillbaka sin kandidatur i hopp om att ena högerens röster under Carlos Mesas flagg och på så sätt komma ikapp MAS nya kandidat Luis Arce. MAS har i vissa opinionsmätningar haft klar majoritet.

Fascisten Luis Fernando Camacho är en av de ledande i att ha piskat upp hatet och den tidigare oppositionen mot MAS under Evo Morales år vid makten. Camacho har även efter kuppen varit drivande att såväl pressa regeringen, genom attacker från polis och militär, samt de egna rasistiska gatustyrkorna. Allt sedan kuppen har ursprungsfolk trakasserats och attackerats av rasister.

Camacho är den som har vägrat vika ner sin kandidatur i valet och trots att han låg långt efter i opinionsmätningarna gjorde han allt för att marknadsföra sig själv, om inte till detta val så till kommande val då han med sin ålder har fler år att ge inom politiken än exempelvis Carlos Mesa.

Arce måste nu efter valsegern riva upp de lagar som har stiftats av kuppregeringen såväl gällande militärens ansvarsfrihet i konfrontationerna med befolkningen som de ändringar som har gjorts i vallagen som gör det svårare att kontrollera vilka som faktiskt har röstat. Militären, som var med om att genomföra kuppen, är också de som har transporterat valedlarna från vallokalerna.

Anmärkningsvärt är också att valobservatörer från Argentina (där Evo Morales beviljades asyl efter kuppen) greps vid ankomsten till Bolivia, samt att den argentinska diplomaten Lucas De Maria slogs ned av polis i samband med insatsen mot den argentinska delegationen på flygplatsen i El Alto dagen innan valet, vilket sprids i filmklipp på sociala medier.

I högerens försök till valfusk ingick att utse en högsta valansvarig, Salvador Romero, med nära band till såväl Mesa som USA. Det finns också uppgifter om hur militären har planerat att agera, samt vapeninköp på 15 miljoner dollar, enligt kuppregimens inrikesminister Arturo Murillo. Hur mycket vapen som har delats ut till paramilitära styrkor är oklart, men rykten säger att så är fallet.

Mellan den 24 oktober och 28 november 2019 dödades 35 personer och ytterligare 833 personer skadades när polis och militär sattes in mot ursprungsfolks och fackföreningsrörelsernas protester mot kuppen. Amnesty International kräver en oberoende utredning av händelserna och skriver i sin rapport: "Bolivias interimregering har utnyttjat covid-19-pandemin för att införa restriktiva karantänlagar som använts för att jaga oppositionella och kritiker såväl som politiker, journalister och representanter för civilsamhället."

Amnesty har också registrerat hur regeringen har gett sig på rättsväsendet. Dit bör också kuppregeringens utvisning av 700 kubanska läkare tilläggas och hur läkare som har hjälpt skadade MAS-anhängare har gripits för detta.

De enorma motsättningarna i landet är oroväckande. Högern under USA-imperialismen har aldrig skytt några medel i jakten på rikedomar i Bolivia eller övriga Sydamerika. Evo Morales (som hade makten i nästan 15 år) omfördelade landets rikedomar, där naturtillgångar förstatligades och ursprungsfolken fick rättigheter och kunskap. De fick en framtid ur fattigdom och analfabetism samt vård vid sjukdom.

Trots att reformerna i grunden inte hotade kapitalets makt var de för mycket för högern och de imperialistiska krafterna. Litium, som är en mycket åtråvärd råvara, var en av orsakerna till de

desperata åtgärderna att ta makten i Bolivia för nästan ett år sedan och nu behålla den. Bolivia innehar hälften av världens litiumreserver och Morales var tydlig innan kuppen att det vita guldet tillhör det bolivianska folket, ska komma dem till del och inte till transnationella företag.

De senaste 15 åren i Bolivia, inklusive kuppen och dess efterspel, sätter press på de som kallar sig socialister oavsett var i världen. Val går att vinna på ett socialistiskt program, reformer går att genomföra – men att genomföra sådant utan att bryta helt med kapitalismen eller klippa band från den tidigare statsmakten gör att rättigheter, landvinningar och reformer inte blir annat än tillfälliga.

Det är just militären, precis som vi har sett tidigare, som är med och avsätter sin president för kapitalets och utländska intressenters intressen.

En folkets armé och folkvalda försvarskommittéer är mer än ett slagord. Det visar nu sitt behov, både vid en kupp som 2019 eller i en stundande massaker mot ursprungsfolk, bönder, arbetare och fattiga i Bolivia.

Högern behövde inte ens ett år vid makten för att påbörja sin privatiseringsvåg, för att en majoritet av befolkningen skulle lida av hunger eller att 70 procent av befolkningen skulle uppskatta situationen som extrem, enligt en ny undersökning.

Arbetslösheten har ökat till 12 procent, statsskulden med 25 procent och många av de offentligt eller privat anställda har inte fått sin lön utbetald sedan juni.

Valresultatet innebär en enorm seger som ger Bolivias massor stärkt självförtroende och bevisar för dem att deras kamp har lett till seger, men kampen är långtifrån över. De bolivianska massorna förtjänar inte bara vår respekt och beundran för sitt hjältemod och organisering, utan också vår solidaritet i kampen och motstånd mot kuppmaakarna till försvar av den kamp som sedan tidigare startats för ett annat samhälle.

Masskampen i Bolivia utgör ett föredöme för kämpande massor över hela världen, och måste nu tillföras ett socialistiskt program, organiserat försvar, politiska solidaritetsaktioner och allt internationellt stöd.

Proletären

Stor valseger för socialistiska Mas i Bolivia

Alfredo Teran Öman

Proletären 19/10 2020

Vallokalsundersökningarna pekar mot en storseger för Mas i det bolivianska valet.

Mas kandidat Luis Arce blir president redan efter första valomgången, visar vallokalsundersökningarna. Med 53 procent av rösterna, över 20 procentenheter mer än högerkandidaten Carlos Mesa, ser det socialistiska Maspartiet också ut att få egen majoritet i både övre och undre kammaren i parlamentet.

I vallokalsundersökningarna är inte utlandsrösterna med. När de är räknade bör marginalen bli ännu större. Det bor hundratusentals bolivianer i Brasilien, Argentina och Chile, som till sin majoritet stödjer Mas. Det officiella valresultatet väntas presenteras på onsdag.

Den sittande presidenten Jeanine Añez, som tillsattes efter kuppen, har gratulerat Mas presidentkandidater till vinsten i första valomgången. Hon ber segrarna att ”tänka på Bolivia och demokratin”.

– Vi tackar de sociala rörelserna, vilka vi svarar inför, sa Luis Arce tidigt imorse svensk tid på en första presskonferens tillsammans med arbetarfackförbund, bondefacket, urinvånarorganisationer och sin vicepresident David Choquehuanca.

Luis Arce tackade folket och sa att Mas kommer bilda en regering för landets enande.

Precis som i alla tidigare val har opinionsundersökningarna inför valet underskattat Mas (Rörelsen för Socialism). Resultatet innebär en upprättelse efter förra årets anklagelser om valfusk, och Mas befäster sig som den starkaste politiska kraften i Bolivias historia.

Gruvarbetarfackets ordförande sa i en kommentar på samma presskonferens att de är medvetna om att poliser och militärer i de lägre graderna bara följde order när de ställde sig bakom kuppregeringen.

Stora delar av gräsrotterna i de sociala rörelserna kräver rättvisa för de oförätter som skett under det gångna året. En ny lag klubbades nyligen igenom i parlamentet som innebär att personer med politiska uppdrag inte får lämna landet förrän tre månader efter att deras uppdrag avslutats.

Så även om en demokratisk valseger återupprättat demokratin på pappret, återstår det att se hur delar av högern kommer att agera.

Polisen, militären och oligarkin vände sig emot Masregeringen för bara ett år sedan. Extremhögern och separatisterna runt Fernando Camacho fick majoritet i det folkrika Santa Cruz-departementet. De har under hela valrörelsen påpekat att de inte litar på valmyndigheterna. Kommer de acceptera att på nytt styras av ”indianer”?

Kommer kupphögern packa sina väskor eller stanna och slåss? Och kommer Mas att välja kompromiss eller konfrontation?

Valet var en viktig seger i striden om demokratis återinförande i Bolivia, men än är det inte över.

Valet i Bolivia: Fascister i Santa Cruz vägrar erkänna Mas seger

Alfredo Teran Öman

Proletären 23/10 2020

Extremhögern i det rika Santa Cruz-departementet hävdar att det är ”valfusk” bakom Mas jätteseger i valet.

Movimiento al Socialismo (Mas) vann stort i helgens presidentval i Bolivia. Med samtliga röster räknade står det klart att Mas vunnit med 55 procent av rösterna.

Majoriteten av högern i Bolivia har också erkänt sitt nederlag, men inte alla. Högerextrema grupper i Santa Cruz hävdar valfusk och har utlyst en paro civil, en ”civil strejk”, från och med midnatt lördag, boliviansk tid. Det de kallar ”civilstrejk” kan dock snarare beskrivas som en ”civil lockout”. Den går ut på att blockera gator och hindra människor från att ta sig till sitt arbete och röra sig genom staden.

Under torsdagen höll de högerextrema grupperna en presskonferens där de presenterade sina ”bevis” för ett valfusk. Som ett exempel visade de upp ett dokument från en valkrets i Argentina. Originaldokumentet från platsen visade 22 röster till Mas, men enligt valmyndigheten räknades Mas röster i årets val till 112 i samma valkrets. Vad de ”glömde” nämna var att det först uppvisade originaldokument var från förra året..

Det kan tyckas korkat, men bevisen kring förra årets ”valfusk” var på ungefär samma nivå och ledde ändå till stora protester. Bakom anklagelserna om valfusk står Santa Cruz civilkommitté och deras ungdomsförbund Union Juvenil Cruceñista.

Civilkommittén är en företagarorganisation för Santa Cruz oligarki och ungdomsförbundet dess fotsoldater. De kräver att valet ogiltigförklaras och att Mas förbjuds som parti. Deras presidentkandidat, Fernando Camacho, ställde upp för valalliansen Creemos och fick 45 procent av departementets en och en halv miljon röster. Han har inte heller erkänt Mas valseger än.

Men till skillnad från förra året är högern splittrad. Creemos vicepresidentkandidat Marco Pumari samlade till möte mot ”valfusket” på ett torg i Potosí. Men han fick fly efter att han blivit attackerad av anhängare till Carlos Mesa, den andra högerkandidaten. Mesas väljare erkänner valet och beskyller Creemos för att ha splittrat högerns röster och på så sätt hjälpt Mas att vinna.

Även i Santa Cruz är högern splittrad. Inflytelserika tidigare ledare inom civilkommittén, som Branko Marinkovic och Ruben Costas, har erkänt Mas seger i valet.

I torsdags attackerades ordföranden för gruvarbetarfacket och kandidaten för Mas, Orlando Gutierrez, av högerympatisörer. Han vårdas på sjukhus i La Paz. Han ska tidigare ha varit medvetlös men har vaknat och läget uppges vara stabilt, omständigheterna kring attacken är fortfarande oklar.

Förloppet med ”civil-strejk”, attacker på företrädare för Mas och anklagelser om valfusk liknar utvecklingen efter förra årets val, som kulminerade i ett polisuppror och statskupp. Mas uppmanar sina anhängare till lugn och att inte låta sig provoceras.